

ZGODNJA

DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrto leta 1 gl. 20 kr. V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za $\frac{1}{2}$ leta 1 gl. 80 kr., za $\frac{1}{4}$ leta 90 kr., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LII.

V Ljubljani, 17. februvarija 1899

List 7.

Anton Bonaventura,

po Božji in apostolskega sedeža milosti
knez in škof ljubljanski.

mir, srečo in blagoslov v Gospodu našem Jezusu Kristusu!

„Reven sem in poln nadlog od mladosti“, poje psalmist (ps. 87, 16.) in s psalmistom more tako govoriti tudi naš Gospod in Zveličar. Preletimo v duhu njegovo življenje! Rodil se je v hlevu, ležal je v jaslicah, mati mu je ubožna, rednik siromašen delalec. Komaj se je rodil, koj mora po noči bežati v Egipt, kjer več časa živi v siromaštvu; iz Egipta se vrne v Nazaret, kjer si s prečisto materjo in s tesarjem Jožefom v znoju svojega obraza služi kruh. Za tem tri leta javno uči in premnogo trpi: kolikokrat je lačen in žejen, kolikokrat ves truden in izmučen, kako ga sovražijo, preganjajo in grdé! Nazadnje hoče umreti najgroznejše in najsramotnejše smrti na križu, a poprej ga vjamejo, mučijo, krvavo bičajo, s trnjem kronajo, s križem obložé in zasramovaje vlečejo na Kalvarijo!

Kaj ne, zdihujoč na križu bi utegnil reči: „Reven sem in poln nadlog od mladosti“. Pa zakaj? Dragi moji, za nas! Saj je za nas prišel iz nebes na svet, da reši nas, bolne in izgubljene svoje otroke; pokazati nam je hotel pot do zadnjega našega namena, naučiti nas je hotel pomoči, da se lahko zmagoslavno vojskujemo. To je ravno za nas vse najbolj važen posel na svetu. Zakaj, kaj bo z menoj v večnosti, če ne zmagam, če podležem in svojega namena ne dosežem!

Zato pa mislim, da bo za postni čas kaj prikladno, dragi moji, če vam prav o tem na-

menu, o boju, ki ga bijemo zanj pod zastavo Jezusovo, nekoliko prevažnih, večno veljavnih resnic povem.

I. Naš zadnji namen.

Bog ti je dal življenje in po njegovi volji si prišel na svet. Res, da se imaš v tem oziru mnogo zahvaliti očetu in materi, toda dušo imaš neposredno iz rok Božjih. Duša pa je dala telesu življenje in človeško podobo in pri vsem je sodeloval Bog.

Ne samo vera, ampak tudi tvoj razum ti pove, da te je Bog poklical na svet ne za kratek čas zemeljskega življenja, ampak za večnost. Na zemlji se samo za večnost pripravljaj, kakor se mlad človek v šoli pripravlja za svoj časni poklic. Ali kako naj se za večnost pripravljaš?

S tem, da si pred Bogom vedno boljši, vedno bolj čednosten, vedno bolj popoln in zaslužiš o svojem času priti k Bogu ter pri njem s svetniki uživati ono neizmerno srečo, po kateri koprne vsa tvoja duša.

Kako boš pa mogel biti vsak dan boljši in bolj čednosten? Ako boš Bogu stvarniku pokoren. Storit moraš, kar on hoče, opustiti pa, kar on zabranjuje, vse moraš delati, ker in kakor on hoče, ne pa, kakor se ravno tebi ljubi. Izpoljevati moraš torej voljo Božjo zmiraj in povsod. Če se pa tako Bogu pokoriš, spoznaš, da je on nad teboj, da je on tvoj Gospodar, ti mu torej izkazuješ čast, ti ga poveljuješ in utrjuješ se v nadi, da te bo po smrti vzel k sebi v večno srečo, kakor je obljubil.

Bogu služiti je torej tvoj poklic na zemlji. „Ti moraš Gospoda svojega

Boga moliti in njemu samemu služiti¹⁾ pravi on sam: in „Boj se Boga ter izpolnjuj njegove zapovedi! to je ves človek.“²⁾ In, ali nam zapoved ljubezni ne govori ravno tako? „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše in iz vseh svojih močij.“³⁾ Z vsem torej, karkoli imaš, z dušo in telesom, moraš Bogu služiti.

Nisi torej na zemlji za to, da dobro ješ in piješ, da si zidaš hiše in kupuješ posestva, da vladaš in gospodariš in zapoveduješ, da dolgo, srečno in veselo živiš, ampak da Bogu služiš, da spoznaš, kaj on hoče, pa tudi storiš, kar in ker on hoče. „Boj se Boga in izpolnjuj njegove zapovedi, to je ves človek!“

Zato si na sveti od prvega svojega početka pa do zadnjega vzdihljeja! Bogu moraš služiti kot otrok; njemu moraš služiti v mladosti in starosti in to vsak dan, vsako uro, vsak trenutek, zmiraj in povsod, ker le to je ves človek.

V ti službi moraš upotrebiti vse, kar imaš na duši in na telesu: vse moči in sposobnosti svoje duše in vse počutke in sile svojega telesa moraš upotrebiti v to, da Bogu služiš. Saj ti je vse Bog dal; on je vse v tebi prav tako uredil, kakor je urejeno, in sicer samo zato, da moreš spoznati in storiti njegovo voljo: „to je ves človek“.

Prvo torej, najvišje in najpotrebnejše, da, edino potrebno je, da se po volji Božji ravnaš, bodi kmet ali gospod, ubog ali bogat, podložnik ali prednik, berač ali cesar. Vsak trenutek življenja moraš tako upotrebiti, vsako delo in vsak posel tako izvršiti, vsako veselje in radost tako uživati, vsako muko in trpljenje tako nositi, kakor je po volji Božji, kakor zahteva služba Božja: to je ves človek.“

II. Boj proti našemu namenu.

Naš zadnji namen je torej, da zveličamo neumrljivo svojo dušo; to pa dosežemo samo s tem, če v življenju Bogu služimo, to se pravi, če v življenju samo na to gledamo, da se Bogu v vsem popolnoma posvečujemo in vedno njegovo voljo izpolnjujemo.

Ali proti volji Božji se vzdiguje naša samovolja, od tod je nastal strahovit boj posameznih ljudij, pa tudi družin, občin in držav proti volji Božji, proti zapovedim Božjim, naravnost proti Bogu.

Vi veste, dragi v Kristusu, kako se je ta boj že v nebesih pričel. Angelji že, ki so popolnejši od nas ljudij, so se proti volji Božji uprli in so hoteli postati popolnoma samostojni, Bogu enaki. Ker so se tako sami od Boga odvrnili, zato jih je Bog zavrzel.

Za nas pa se je začel boj koj v raju. Tudi naši prvi stariši niso hoteli storiti po volji Božji; zapeljani so tudi oni Bogu pokorščino odpovedali in hoteli biti kakor Bog. Seveda jih je Bog kaznoval, in ker smo mi v njih grešili, smo kaznovani tudi mi.

Ta boj naše človeške volje proti volji Božji, začel v raju, od tedaj še ni prenehal. Mi sami čutimo v sebi strašen boj, a tudi okoli nas besni divji boj človeške volje proti volji Božji.

Poglejmo v svoje srce! Ali si nismo že od mladih nog skušali otresti jarma zapovedij Božjih, živeti pa po svoji glavi? Otrok, mladenič in dekle, mož in žena, pa tudi sivi starček in slaba starica morajo vse sile napenjati, da ukroté svojo voljo in store voljo Božjo.

Kaj ne, kako je težko biti pokoren v družini? kako težko premagovati jezo in sovraštvo, prepir in maščevanje? Koliko si moramo prizadevati, da ne prestopimo šeste zapovedi Božje, pa tudi sedme, osme, devete in desete! In glavni grehi? Vse sile moramo napeti, da ne zavladajo v našem srcu!

In vkljub temu moramo večkrat na prsi trkati in klicati k Gospodu: „bodi milostiv meni ubogemu grešniku!“ O, svete spovedi prav potrebujemo, da si zacelimo rane, dobljene v boju in se vnovič okrepimo za nadaljni boj, v katerem se gre za našo dušo in za večnost.

Če pa pogledamo okoli sebe, kaj vidimo? Ali ne vidimo, da v mnogih ljudeh, v mnogih hišah in občinah ne prevladuje volja Božja, ampak poželjivost oči, poželjivost mesa in napuh življenja?

Iz poželjivosti očí se rodi lakomnost, pa se imetek kar grabi, bližnji pa odira. Od tod razne goljufije pri meri, vagi in sploh pri kupčevanju, od tod oderuške obresti pri posojilih tudi med kristijani, med katoličani, tudi v mili naši slovenski zemlji!

Iz poželjivosti mesa se rodi razno uživanje, ki tako rado prekorači svoje meje. Kolika slast, če se more dobro jesti in piti! Pa ko bi se zmerno pilo in se ne zapravljal, moglo bi se potrpeti. Toda, ali ni med nami pijanstva! da, ali se ne vživa nezumno žganje in sicer še tisti gnusni špirit? Samo davek od tega nesrečnega žganja znaša na leto pri nas okoli pol milijona

¹⁾ Mat. 4, 11.

²⁾ Eccl. 12, 13.

³⁾ Mark. 12, 30.

goldinarjev! Koliko denarja torej zapravi mladenič in mož po nepotrebem, sebi in družini na škodo! Koliko se tukaj rodi preprirov, kletve, sovraštva, doma pa žalosti in solzá!

Iz poželjivosti mesa pride tudi nečistost. Sveti Oče Papež se kaj pritožujejo, kako se nečistost širi in kakor grda, gnusna, smradljiva reka potaplja mesta in vasi. Zdi se, kakor da je sam nečisti duh z vso svojo druhaljo prišel na svet in da s to gnjusobo strupi srca gospôde in kmeta. Oh, koliko nečistega življenja je med mladino!

Iz napuha življenja pa se razvija prevzetnost, ošabnost, ničemernost, nepokornost! Iz tega napuha prihaja klic po slobodi, po neodvisnosti in sicer po neodvisnosti od poglavarjev, po neodvisnosti od samega Boga. Človek je sam sebi gospodar, sam svoj bog!

O kako je ta klic po slobodi, po neodvisnosti sladak ošabnemu našemu srcu! Toda kako poguben za družabno življenje!

Kriva znanost je to slobodo in popolno neodvisnost človekovo tudi od Boga in njegovih zapovedij skušala dokazati, pa je na zadnje zabredla tako daleč, da taji celo Boga. V imenu in na temelju te znanosti pa so zahtevali popolno slobodo v trgovini, v obrtu, v gospodarstvu. Vsak naj bo v tem sloboden. Posamezni kupci, obrtniki, kmetje naj se merijo z drugimi, naj se le med seboj slobodno poskušajo; kdor zmaga, dobro zanj, kdor pa omaga, naj obleži. V imenu popolne prostosti se je napovedal boj vseh proti vsem; zraven so pa še privrženci take slobode pridobili zase državno oblast, popolnoma v tem smislu izdajali tudi postave in tako z bleskom slobode pa napredka zaslepili narode, da so jim kar naravnost sledili nevede, v kako globok prepad nesreče jih bo pahnila ta kriva sloboda.

Tako so delali in pri tem vpili in še vpijejo zoper katoliško cerkev in njene služabnike, zoper papeža, škofe in duhovnike. Zakaj? Zato, ker edino sveta cerkev pobija tako slobodo; ker edino sv. cerkev kaže na Boga in našo odvisnost od njega, ker edino ona zahteva, da najprej skrbimo za neumrljivo svojo dušo, potem šele za srečo na zemlji, ker edino ona zahteva ljubezen do bližnjega, zahteva, da nikdo ne sme obogateti na škodo bližnjemu, da se morajo postave ozirati na splošno korist, ne pa na posameznike; ker edino ona obsoja tisti boj, ki prihaja iz sebičnosti in poželjivosti.

Toda niso je poslušali, ampak strastno napadali in grdili. Od tod nesreče današnjega časa. Saj mora v slobodni borbi slabejši podleči. —

Podlegli so torej slabejši trgovci, podlegli slabejši obrtniki, podlegli samostalni delalci, podlegel je nesrečni kmet v oderuških rokah. Od tod enake prikazni kakor v paganstvu, na svetu siromakov mnogo, bogatinov malo, in da se bogastvo neizmerno kopiči v rokah nekaternikov. Od tod sovraštvo med stanovi, od tod skupen klic siromakov po pomoči, od tod zmiraj večje število nezadovoljnežev, od tod vpitje prevelike množice po nasilnem prevratu, ki bi spremenil vse današnje družabne razmere.

Ne morem vam, dragi v Kristusu, tukaj vsega tega točno razviti. Vprašam vas samo še to, ali ni ta duh krive slobode, ta duh sebičnosti in uživanja tudi kriv, da ste vi, kmetje, in da smo sploh vsi gospodarji v veliki zadregi radi služabnikov in delalcev? Malokdo hoče služiti in težko dobiš delalca za delo na polju. In če ga dobiš, koliko plačo zahteva, koliko jedi in pijače, da ti, siromašni kmet, ne moreš več izhajati. Moški in ženske hité v mesta in v tovarne; tam je več slobode, več zaslužka, več uživanja. Res, mnoge hranijo le tovarne, ker od drugod jim ni pomoči, da preživé sebe in svoje domače; ali od kod to? Vse to je posledica zgoraj opisane krive slobode brez Boga v trgovini, pri obrtu in delu.

Premnogi morajo zapustiti milo slovensko svojo domovino, pa iti iskat kruha na Nemško, premnogi celo v Ameriko! Doma ostane žena, ostanejo otroci, bratje in sestre! Koliko nevarnostij za družino, nevarnostij za zakonsko zvestobo, nevarnostij za čisto in krščansko življenje! Vse to so posledice današnjega napredka in razvitka, lahkega potovanja po hitrih železnicah, ko tako lahko občuje narod z narodom; ali bolje in prav rečeno, to so posledice zlorabe tega napredka in razvitka. Volja Božja je, da vse napreduje in se razvija, da se narodi spoznavamo med seboj, ali to ni po volji Božji, da se ni ovirala in se še sedaj ne zabranjuje zloraba tega napredka, da se ž njim širi sebičnost, uživanje, surovost, sovraštvo, kriva sloboda, odpad od cerkvenega življenja, nazadnje odpad od Boga.

Da, odpad od Boga! Mnogi pojedinci se ne menijo več za Boga, pa tudi države so javno razglasile, da se v svojem življenju ne bodo ozirale na nobeno vero, in res, v nekaterih državah ne slišiš javno imena Bog. Vprašam, ali more biti blagoslov Božji pri takih ljudeh, narodih in državah, ki nočejo priznati svoje odvisnosti od Boga?

Vidite torej strašni boj, katerega bije človek na podlagi krivo tolmačene slobode proti Bogu, proti volji Božji in torej proti zadnjemu in najvišjemu svojemu namenu in poklicu. Nesrečen je zato posameznik, nesrečna zato vsa družba. Kje je pomoč? Kje rešenje?

III. Vodnik v boju.

Čujmo glas apostola Petra: „Ni ga pod nebom imena, v katerem bi se mogli vsi zveličati, razen imena Jezusovega!“¹⁾ In res, on nam je edin Zveličar. Z naukom in vzgledom nam kaže Boga in večni naš namen, kaže način boja na zemlji, pa nam daje tudi moč za zmago.

Jezus, rojen v hlevu, umorjen na križu, ni navaden človek. Sramotne smrti na križu je umrl, ali vendar milijoni vsakega stanu in poklica in naroda se mu klanjajo kot svojemu Bogu, milijoni hite zanj v smrt, tisoči se odrekujejo posestvu in zakonski zvezi, da v siromaštvu in vednem devištvu samo njemu služijo: tisoči zapuščajo domovino, da v neznanih, divjih krajih oznanjujejo njegovo ime! In kjer sprejmo njegov nauk, kjer ga časte kot včlovečenega Boga, tam je čednost, tam je bratoljubje, tam je omika, tam je znanost. Prvenstvo na svetu ima Evropa njemu zahvaliti.

Ali ni to čudežno? Bog — križan! Da, sam je javno trdil, da je Sin Božji, za to trditev je šel v smrt, zapečatil jo je s svojo krvjo in dokazal ne le s svojim božjim naukom, ampak tudi z nepobitnimi čudeži, posebno z vstajenjem od smrti. Da, Jezus je včlovečeni Bog, ta resnica je edina, ki more nas in ves človeški rod zopet rešiti, zopet osrečiti.

On, Bog nam kliče: „Pridite za menoj vsi, ki se trudite in ste obloženi in vas bom poživil!“²⁾ Ker je Bog, imamo že naprej prepričanje, da le on more pokazati pot, katera vodi do onega namena, za katerega smo poklicani in v katerem je glavna naloga našega življenja. Oglejmo si torej njegov nauk in njegov vzgled.

Kot glavno vodilo svojemu in našemu življenju nam oznanjuje čast in voljo Božjo. Sam trdi, da ne išče svoje časti, ampak čast očetovo. Očetovo dobroto, ljubeznivost, usmiljenje, popolnost nam oznanjuje, da bi ga tudi mi ljubili in slavili. Očetu je pokoren, pokoren do smrti in sicer do smrti na križu. „Oče, ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“ In kako nas uči moliti? „Oče naš . . . , posvečeno bodi tvoje

ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji.“ Še le potem pa naj molimo: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh!“

Iščite najpoprej kraljestvo Božje in njegovo pravico, vse drugo se vam bo dodalo!“³⁾ tako dalje govori. In zopet: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?“⁴⁾ „Ne bojte se tistih, ki morejo samo telo umoriti, ampak tistega, ki more dušo in telo pahniti v večno pogubljenje!“⁵⁾ Ali nam s tem ne kaže našega pravega namena? To ni skrb za uživanje in bogastvo in posvetno slavo, ampak skrb za večnost, skrb za kraljestvo Božje med nami. Ta skrb je prva, vse drugo na zemlji mora se tako uravnati, da se duša ne izgubi, da se kraljestvo Božje med nami in nad nami ne razdere. Poglejte, kako nam kaže bogatega moža, ki dobro je in pije, ter se v svilo bogato oblači, in siromašnega Lazara, ki leži pred bogatinovo hišo, poln ran in lačen, pa se ne more nasititi z drobtinicami, ki padajo z bogatinove mize. Kaj pravi Jezus o obeh, kdo je srečen? Lazar, ne pa razkošni bogatin. Zakaj? Po kratkih dneh življenja na zemlji se odpró vrata večnosti; bogatin je obsojen na večne muke v peklu, Lazar pa je sprejet v nezirekljivo radost v nebesih.⁶⁾

Svet pa, to je ljudje, ki gledajo le na svoje srce in njegovo poželjenje, vse drugače govoré. Za dušo se ne zmenijo, na večnost ne mislijo, Boga se ne boje. Zato pa tudi Jezus obsoja svet in duh, ki v njem vlada. Svetu kliče gorje in njegovim grdim razvadam. Pravi namreč: „Gorje svetu zavoljo pohujšanja!“⁷⁾ „Gorje vam, ki se sedaj smejate, ker žalovali in jokali boste!“⁸⁾ „Idite skozi tesna vrata; ker široka so vrata in prostorna je pot, ki vodi v pogubljenje, in mnogo jih je, ki po nji hodijo.“⁹⁾ Jezus kaže v vsem, kako je naravnost nasproten svetu, saj trdi, „da ni od tega sveta“,¹⁰⁾ „da za ta svet tudi še moliti noče.“¹¹⁾ Pa tudi svet njega noče spoznati, noče vsprejeti: „Svet ga ni spoznal; prišel je v svojo last, toda njegovi ga niso sprejeli“, toži sv. apostol Janez.¹²⁾

Zraven pa pobija z besedo in z vzgledom ono trojno poželjivost, kateri služi od Boga od-

¹⁾ Mat 6, 33.

²⁾ Mat. 16, 26.

³⁾ Mat. 10, 28.

⁴⁾ Luk. 16, 19 - 22.

⁵⁾ Mat. 18, 7.

⁶⁾ Luk. 6, 25.

⁷⁾ Mat 7, 13.

⁸⁾ Jan, 8, 23.

⁹⁾ Jan. 17, 9.

¹⁰⁾ Jan. 1, 10.

¹⁾ Dej. ap. 4, 12.

²⁾ Mat. 11, 28.

padli svet in iz katere izvira vse zlo za posameznike in za družbo, namreč poželjivost očij, poželjivost mesa in napuh življenja.

Pobija napuh življenja, od nas pa zahteva, da tudi mi v sebi zatiramo napuh. Pripoveduje nam o prevzetnem farizeju, ki je bil radi prevzetnosti gnjusoba v očeh Božjih in o skesanem cestinarju, ki je šel domov iz templja opravičen pred Bogom. Opominja nas, naj dobro delamo skrivaj, ne očitno, da bi nas svet hvalil, in naj si izbiramo najzadnje mesto. Pa tudi sam je tako živel. Poglej ga v jaslicah, v Betlehemu, Nazaretu, na križu: ali nam vse to ne pridiguje ponižnosti, ali vse to strogo ne obsoja vse oholosti, vsega napuha?

Jezus se je tudi zmiraj protivil poželjivosti očij in lakomnosti. Čujte ga, ki govori: „Gorje vam bogatinom! Lože gre kamela skozi šivan-kino uho, kakor bogatin v nebeško kraljestvo!“¹⁾ Rodila ga je ubožna mati in z ubožnim rednikom si je služil vsakdanji kruh v Nazaretu. Sam nima ničesar in zato lahko trdi: „Lisice imajo svoja ležišča in ptice imajo svoja gnjezda, sin človekov pa nima, kamor bi glavo položil.“ Oropan vsega umrje, in še grob ni njegov, kamor položé njegovo truplo. Kaj ne, Jezus je obsojal lakomnost, ki je Bog današnjemu svetu in njegova nesreča.

Ali tudi poželjivosti mesa se protivi iz vse duše. Uživanje obsoja, naravnost pa zahteva zatajevanje kot temeljni pogoj za vsacega, ki hoče biti njegov učenec. „Kdor hoče za menoj hoditi, naj zataji samega sebe, naj zadene svoj križ na rame in naj hodi za menoj!“ In življenje njegovo? Ali ni kar nepretrgana vrsta dela, truda, muk, pomanjkanja, zatajevanja? Konča pa svoje življenje z grenko smrtjo na križu.

Nad vse to pa proglašča za glavno vodilo vsemu našemu življenju ljubezen do Boga in do bližnjega. „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše in iz vseh svojih močij, to je prva zapoved; druga pa je tej enaka: ljubi bližnjega kakor samega sebe.“²⁾ Opozarja nas, da imejmo pred očmi smrt in sodbo in večnost. Prišla bo smrt, pravi, ko boš najmanj pričakoval, potem pa sodba, kjer bo vsakdo prejel, kar je zaslužil: večno plačilo za zvestobo ali pa večno prokletstvo za nezvestobo. Zato treba, da si zmiraj pripravljen in boš mogel lahko račun dati, ko pride Gospod.

Tako te Jezus, naš Bog in Gospod, uči, kako moraš le Bogu služiti in Božjo voljo izpol-

njevati, svojo voljo in strasti pa premagovati, ako hočeš biti Bogu všeč, priti k njemu in zveličati svojo dušo.

Anton Bonaventura,

knez in škof.

(Konec prihodnjič.)

Češčena si Marija.

Speval F. S. Finžgar.

Gospod s Teboj!

„Nebes Gospodu jaz ne bodem sluga!“
Ošabni Lucifer je rekel v jezi;
A srd plačuje zdaj v peklenki grezi,
Ker božja zmogla je oblast, ne druga.

Od severa potuj mi danes pa do juga,
In pot od vzhoda na zahod ti sezi;
Potem povej, če svet ni ves v železi,
In če ne snuje se upora kuga?

Upor le snuj se, in železo kali,
Boga odrine skoro naj svoboda —
Saj bridko bodo še ga pogrešali.

Marija, Ti pokorščine posoda,
Upora naj poležejo se vali,
Izpreobrni ljudstvo brez Gospoda!

Slepi deček.

Prijazno migljale so svitle zvezdice v oni sveti noči, ko se je rodilo božje Dete v betlehemskelem hlevcu. Ne daleč od onega blaženega kraja, kjer je deviška Mati povila v borne plenice Sinu božjega, zazibala je neka druga, pač manj srečna mati svoje ljubljeno dete v sladko spanje. — Žalostnim očesom zrla je mati v lepo lice spečega angelja, kajti mali Neftali še ni nikdar gledal zlatih žarkov gorkega solnca, ki so že skoro pet let poljubovali njegove rumene laske.

Bajna, sveta tihota vlada v jasni noči. Nena-doma pa se začujejo krepki koraki v daljavi, ki nekam čudno motijo to nočno tišino. Vedno bližje prihajajo, že je dospel nočni prišlec do vrat uboge kočice; začujena vzdigne mlada Judinja svojo glavo.

„Hvaljen Bog naših očakov! Jozija, ali si ti? Kaka nesreča je zadela naše čred: Pa, se li ne moti moje oko? Tvoj obraz žari veselja; torej gotovo ne prinašaš žalostnih poročil.“

„Žena, oznanjam ti veselo vest! Oni, ki je bil obljubljen našim očetom, oni kojega smo tako željno pričakovali, Mesija se je rodil!“

„Hvaljen bodi Gospod! Jozija, kje si izvedel to pretresljivo novico? Kje se je narodil Mesija?“

„Ko smo počivali pod visokimi palmami in občudovali izredno krasoto in blesk nočnega neba, nenadoma oslepi naša očesa neka nebeška bliščca. Začetkoma prevzel nas je velik strah; tu pa udarilo na naše uho semkaj od nebes tako sladki mili glasovi: „Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“ Sedaj se nam prikaže angelj in pravi: „Ne bojte se; danes se vam je rodil v mestu Davidovem Izveličar, ki je Kristus Gospod.“

¹⁾ Mat. 19, 24.

²⁾ Mat. 22, 37, 38, 39.

In to je znamenje, na kojem ga bode spoznali: Našli bote dete, v plenice povito in v jasli položeno. Takoj so se vzdignili moji bratje in biteli proti Betlehemu, jaz pa sem prišel semkaj, Sara, da pojdeva skupaj molit Mesija. Vstani in idiva, dete spi."

Toda Neftali ni spal; pazno je poslušal besede svojega očeta, in njegovo nedolžno srce kipelo je blaženega veselja in otročje ljubezni. Vkljub njegovim mladim letom ni mu bila neznana velika skrivnost te svete noči. Njegova pobožna mati mu je pogosto pripovedala zgodbe o čakov: vedel je, da ves svet pričakuje dete, ki se bode imenovalo „Mesija.“ Zraven tega pa mu je dejala nekega dne skrbna mati, ko ga je iskreno poljubila na čelo, da ga bode tudi on morda kedaj molil; zakaj dopolnili so se časi — prerokovanja. —

„Mama, ljuba mama, vzemite me s sabo!“ Zaklicalo je dete z otožnim glasom, ko se je vzdignila Sara, da spremlja svojega moža.

„Tebe naj vzamem s sabo, moj Neftali, ubogo, slepo dete. — Noč je mrzla, pot je dolga, ne morem. Spavaj sladko in počivaj pri stari mamici.“

„Mama“, odgovori dete z jokajočim glasom, „jaz ne bodem spal. Z vami hočem iti, in moliti Mesijo, katerega ste vi, kakor ste mi pravili, pričakovali. Otrok je, kakor jaz, pustite me vender, naj grem z vami! Ako tudi ga ne bodem mogel vzeti v svoje naročje, vendar bodem zamogel položiti njegovo roko na mojo glavo, in morda me bode — ozdravil —“.

„Pot je dolga, zelo dolga, moj Neftali,“ pravi oče, „in — saj ne bodeš ničesar videl! — — —“

Dete je obmolnilo. Ko pa so se oddaljili njegovi stariši v svetli noči, vstane petletni deček, izleze iz gorke posteljice, vzame svoja oblačilca, ki so visela zraven posteljice, tiho se napravi in splazi v hlev, da poišče svoje belo jagnje, ki ga je kakor zvest pes vedno spremljevalo. Na njegov glas zameketalo je jagnje in veselo priskakalo k njemu. Tako se je spustil mali slepec na pot. Objemala ga je črna noč; njegovi očesci niste zrlji svetlih zvezdic, ki so veselo migljale na nočnem nebu. Bil je tako sam — sredi noči, na neznani poti tako sam! — A ta osamljenost bila je le navidezna, kajti čuvali so nad njim božji angeljci, ki spremljajo človeka na vseh njegovih potih, posebno pa spremljajo nedolžne otroke. Skrbno ogibalo se je zvesto jagnje skalnih robov, kakor tudi globokih jarkov in ostrega bodečega trnja. Zdelo se je detetu, da čuje veselo petje v tih noči, kakor da bi je ti nebeški glasovi iz neznane daljine vabili k sebi.

Svitlo solnce sipalo je že svoje zlate žarke na zemljo in pozdravljalo je kakor prvi dan svojega Stvarnika, ko sta prišla dete in jagnje k hlevcu, in se pomešala med molilce, ki so se že drenjali okoli jaslje.

Neftali pa je v temi tipal okrog, da bi prišel do jaslje, kjer je počivalo božje dete. Ko pa je opazila Marija ubogo slepo dete, ki se je približalo jasljam, vzdignila je ročice malega Jezuščka in je položila Neftaliju na čelo. Neka čudna moč šinila je po udih slepemu otroku; nenadoma odpro se njegove oči, in njegov prvi pogled — o neizrekljiva sreča — bil je na božje dete, ki se mu je prijazno nasproti smebljalo.

V tem trenutku opazili so ga tudi njegovi stariši, in polni začudenja in radosti ponavljali so v svojem srcu angeljsko petje, ki se je nekaj ur popreje razlegalo na betlehemske planote: „Čast Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“

* * *

Nehote vskliknemo, ko čujemo to legendo: „Presrečni deček!“

Pa, ali nismo mi podobni temu dečku? Ali ne boleha tudi marsikdo izmed nas na strašni dušni slepoti? Oj huda bolezen, ki mori dušo in telo! Duša, srce grešnikovo je kakor razburkano morje, ki ne najde pokoja. In, ali bodemo še dalje živeli v tem tako žalostnem stanju? Ali za nas ni zdravila; ali ne prebiva več med nami nebeško Dete, h kojemu bi se zatekli?

O, da, tudi na nas čaka, milim ljubeznjivim glasom nas vabi isto božje Dete, ki je nekdanj ležalo povito v tanke plenice, v betlehemske jaslje. Tamkaj iz tabernakelja nam kliče s tako ljubkim dobrohotnim glasom: „Oh, pridite semkaj vsi, ki ste žalostni, jaz vas bodem potolažil! Pridite, da vas objamem in pritisknem na svoje srce; na to srce, ki vas tako ljubi in gori za vas!“

Ali se bodemo ustavljali temu vabilu? Je-li mogoče, da bi tako sovražili same sebe, da bi niti v tem svetem velikonočnem času ne iskali zdravila svoji duši tam, kjer ga izvestno najdemo? „Jaz sem pot, resnica in življenje, — jaz sem živi studenec — kdor pije iz tega studenca, bo živel vekomaj.“

Vstanimo torej, očistimo svojo dušo grdih madežev, oblecimo lepo obleko spokornosti in hitimo tjakaj kjer bje isto srce kakor je bilo nekdanj v betlehemskem hlevu, kjer stega proti nam svoje dobre ročice isti Jezus, ki jih je položil na slepega dečka. Ne mudimo se dalje, hitimo da položi — — ne, da pride k nam v naše srce Izveličar sam.

In ozdravela bode naša duša, zopet bode veselo naše srce; z nami pa se bode radovala vsa narava in presrečni bodemo mi! Po stari legendi Iv. B.

„Zgodnja Danica“ pred polustoletjem.

III.

„Slov. cerkveni list“ 15. julija 1848 nam pripoveduje te-le dróbné novice: Slavni Anglež Hobles je bil duhotajec. Zanikaval je namreč, da bi bil kak razloček med dušo in telesom. — A čuda, bal se je ta modrijan vender le tolikanj duhov, da si, že sivolas, ni upal v svojo spalnico, razun če je imel koga seboj.

Ob kolerinem času je dodelal stolarski hlapec nekod mrtvaško rakev. Norčevaje se vleže potem v izdelano rakev govoreč: „Sedaj sem umrl za kolero“. Pri tej priči pa ga res zgrabi kolera. Vije se in vije in takoj brez zakramentov umrje.

Procesije sv. Rešnjega Telesa v Innsbrucku se je to leto udeležilo prav veliko tam bivajočih udov cesarske hiše. „Slov. cerkv. list“ tej priobčtvi pristavlja: „Kakor nekdanji prvi cesar iz habsburške hiše, Rudolf, tako je tudi še današnji dan cesarska avstrijska hiša

svoje počestvenje do zakramenta sv. Reš-njega Telesa vsem v lep izgled razodevala.

Med škofijskimi novicami, list končujočimi, bereš, da je v stolnici sv. Nikolaja 17 mladih duhovnov po knežškofu Antonu Alojziju Wolfu bilo posvečenih v mašnike.

Rimsko.

Papež Leon XIII. in branje sv. pisma.

Sv. Oče Leon XIII. — piše francoski časnik „L'Univers“ — je nedavno podelil posebne odpustke v ta namen, da pospešuje branje sv. pisma. Kardinal Gotti je namreč izročil papežu nastopno prošnjo: Sveti Oče! Župnik Garnier, duhoven pariške škofije, znan kot gorečnik delujoč v to, da verniki čimbolj pobožno in verno berejo sv. evangelije v izdajah z razlago in potrjenih po škofih, kakor to zahteva katoliška cerkev, prosi Vas sv. Oče, bodite tako dobri in dovolite vsem onim, kateri bodo pobožno brali sv. pismo vsaj en četrt ure skupaj, odpustke, kakor se jih vdeležujejo oni ki berejo življenje svetnikov.

O vspehu te svoje prošnje objavlja kardinal Gotti nastopno pismo: Sv. Oče Leon XIII. je v avdijenciji dne 13. decembra 1898. skupno s podpisanim načelnikom kongregacije za odpustke naznanil, da dovoljuje vsem vernikom, kateri bodo pobožno brali sv. pismo vsaj en četrt ure, odpustka tristo dnij, ki se more dobiti enkrat na dan; pod pogojem da je izdaja sv. pisma potrjena po zakonitem oblastvu. Nadalje dovoli sv. Oče vsak mesec enkrat popolni odpustek onim, ki tako beró ves mesec vsak dan sv. pismo, ako prejmo vredno zakrament sv. pokore in sv. Reš-njega Telesa ter opravijo navadne molitve po namenu sv. Očeta papeža.

Javljajoč pobožnim slovenskim vernikom to vest o novi duhovni dobroti, omenjamo, da bo našim vernikom tem ložje vdeleževati se te duhovne dobrote, ker je družba sv. Mohorja z izdavanjem krasnega dr. Lampetovega sv. pisma omogočila, da se skoraj v vsaki slovenski hiši nahaja od zakonitega cerkvenega oblastva potrjena in z lepimi razlagami opremljena izdaja sv. pisma. Ker je sv. pismo knjiga božja in je za duhovne in za vernike vreclec pouka in dušnega blaženja, zato je želeti, da pobožni Slovenci prav pridno zajemajo iz tega studenca žive vode večnega življenja, tembolj, ker se po blagonaklonjenosti papeža Leona XIII. sedaj vdeležujejo dobrote cerkvenih odpustkov.

Kanonik Andrej Kalan.

Leon XIII. južno-ameriškim škofom.

Dne 12. prosinca je objavil „Osservatore Romano“ pismo, ki ga je pisal sv. Oče nadškofom in škofom raznih držav južne Amerike. Pismo govori o občnem zboru južno-ameriških škofov, ki naj bi se zbral še to leto na njih lastno željo v Rimu. Papežovo pismo je podpisano na sveti dan p. 1, in se glasi v prevodu nekako tako le:

„Papež Leon XIII. Častiti bratje! Pozdrav in apostolski blagoslov! Če pregledamo dolgi tek Našega pontifikata (papeževanja), mislimo, da nismo nikdar ničesar opustili, kar bi moglo ukrepiti in razširiti kraljestvo Jezusovo mej vašimi tamošnjimi narodi. Kar smo mi z Božjo pomočjo storili za vas,

to hranite, č. bratje, v hvaležnem spominu, in Mi gotovo nismo zastoj izročili vaši gorečnosti in ljubezni onega, kar smo mi pred Vami obdelali. — Sedaj pa hočemo, da se izpolni jedua, Naša davna in goreča želja, ki vam hoče iznova dokazati Našo skrb in ljubezen napram vam. Odkar se je namreč proslavila štiristoletnica odkritja Amerike, smo neprestano gojili misel, kako bi mogli kaj napraviti za vseobčo korist latinske Amerike, ki zavzema več nego polovico Novega sveta. In spoznali smo za najbolje, da bi se vsi škofje tamošnjih držav na Naš poziv in pod Našim nadzorstvom sešli k zbori in posvetu. — Bili smo namreč prepričani, ko bi si vi svoje misli in izkušnje drug drugemu povedali, da bi se jedinstvo in cerkvena vez v Ameriki ukrepila, in bi tako z vzajemnim delom in trudom tamošnja cerkev v javnem življenju rastle in procvitala. Zelo pa je potrdilo Našo željo in namero to, da ste vi, vprašani za svet, tako odločno sprejeli Naš predlog. In ko je stvar že dozorela, smo prepustili vaši volji, častiti bratje, da si sami izvolite mesto, kjer bi se najlažje sošli. In vi ste v večini in popolnoma svojevoljno izrazili željo, da bi se najrajše sešli v Rimu. Že zato, ker je mnogim izmed vas Rim pristopnejši nego kakor kako drugo oddaljeno mesto ameriško radi težavnega potovanja. — Tej vaši želji, v kateri se kaže tudi naša goreča ljubezen do apostolske stolice, smo Mi iz srca radi ustregli, dasi Nam je žal, da vas v svojem današnjem položaju ne moremo tako prisrčno in sijajno sprejeti in pričakovati kakor bi hoteli in želeli. — Vender smo že naročili zboru za razlago tridentinskih sklepov, da sledeče leto skliče zbor vseh škofov iz držav latinske Amerike in jim naznani pravila, po katerih naj se ta zbor vrši. — Sedaj pa podeljujemo kot zaklad nebeških darov in kot znamenje naše blagohotnosti vam, častiti bratje, i duhovstvu i ljudstvu, ki je vam vsakemu pojedinemu izročeno, iz srca apostolski blagoslov. — Dano v Rimu pri svetem Petru na dan Rojstva Našega Gospoda Jezusa Kristusa leta 1898, v 21. letu Našega papeštva. Papež Leon XIII.“ A. S.

Temu glasu so poslušni amerišanski škofje, ker o treh — namreč o škofih Ireland, Cotter in Mac Gulrick — poročajo časniki: da so že na potu v Rim.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec februarj 1899.

(Spis potrjen in blagoslovljen od sv. Očeta.)

a) Glavni namen:

Duhovni pastirji.

b) Posebni nameni:

17.) **Praznik sv. trnjeve krone našega Gospoda J. Kr.** Resnična ponižnost. Grešniki, ki greše iz navade in ki se povračajo vnovič v stare grehe.

18.) **Sv. Šimeon.** Častitljivi duhovniki starčki. Pravočasno sestavljenje važnih oporok. Podpiranje pobožnih društev.

19.) **Prva postna nedelja. Sv. Mansvet.** Duh jedinstva med prvoboritelji kat. ljudstva. Podpiranje poštenih družin, ki so v potrebi. Jezi in pijančevanju udani.

20.) **Sv. Elevtorj.** Sv. oče. Neka odpadla obitelj. Pomnoženje duha pokore.

21.) **Sv. Feliks, škof.** Duhovni in obhajanci. Da bi stariši krepko podpirali verske učitelje in katehete.

22.) † **Stol sv. Petra v Antiohiji.** Da bi se katoličani tesno oprjeli Rima. Pomiritev narodnostnih preprirov.

23.) **Sv. Peter Damijan.** Kardinali. Zvesto izpolnovanje poklicnih dolžnostij. Odstranitev pogubnih razporov. Hudo skušani.

Novice iz cerkve in iz naroda.

Marijine hčere na Francoskem so po pravici pvnosne na svojo bivšo „sodruško“ Ivano d' Ark, devico orleansko, ki je bila tudi hči Marijina in je po svoji pobožnosti do Marije dobila moč, ki jo občuduje svet. Kot devica pri 19 letih je otrsela jarem angleški in priborila svoji domovini svobodo, neodvisnost in slavo. — „La Riecreation“ budi svoje „hčere Marijine“ na Laškem z ozirom na to govoreč: „Hčerke Marijine“, po konci: Marija je ščit vašega poštenja, svitla baklja, ki vas vodi preko gnjusobe današnjega časa. Marija naj bo ona, ki poblaži in preobrazi sedanje razmere. P. P.

Uboge rodovnice na Laškem. Brali smo prvi zvezek letošnjega „Venca“ cerkvenih bratovščin in srce se nam je krčilo ob groznem pomankanju in strahoviti bedi. Laška vlada je redovnicam kar mogoče sovražna; toliko da jim pusti životariti, toda kako —! Od nekoliko mrtve plače, ki jo dobivajo, ne morejo redovnice niti živeti niti umreti. Po mnogih samostanih čestokrat ni živeža, ne denarja, da bi človek izhajal jeden dan. In vendar bi morala predstojnica preživeti s tem večje število redovnic — podložnic po cele mesece Bede in lakote kar omedlevajo uboge sestre in predstojnica mora to gledati, ne da bi mogla pomagati. Blag jezuitski oče v Rimu nabira milodare za nje. Nanj prihaja dan na dan nešt vilno pisem, ki pričajo o silni bedi in o nujni pomoči. Res neka višja moč mora pomagati tukaj, sicer si človek ne more razlagati, kako se ohranijo uboge trpinke pri toliki bedi, kot jo opisujejo v svojih pismih. Cenjene bralce „Daničine“ opozarjamo na prvi zvezek letošnjega „Venca“, kjer se lahko natančneje podučimo o tem. Vsakdo naj pomaga kolikor more in naj deluje še pri svojih znancih in prijateljih v tem smislu. Lepo delo krščanskega usmiljenja bo to. Prostovoljna darila vsprejema in odpošilja na pravo mesto č. g. dr. Fr. Ušeničnik sem. špiritual v Ljubljani. P. P.

P. Vehinger, apostol gobavih, je po poročilu nekaterih listov nevarno obolel. Pred letom se je mudil na Dunaju in bil v avdijenci pri cesarju. Dobil je od njega znatno denarno podporo za svoje bolnike, katerim je sezidal velik zavod — Dal Bog, da bi bila neresnična vest. Žalostnega vtisa je na vse njegove znanke. J. P.—r.

Na prijateljskem večeru v „Kat. domu“ je govoril sredo, 8. t. m., kanonik Ivan Sušnik o solnci in o najnovejših raziskavanjih pri tem mogočnem nebesnem telesu, ki je vir toplote in svetlobe in tako pogoj našemu zemeljskemu bivanju. Solnce je velikanska ognjažareča obla. Ob vseh straneh te razbeljene oble vro pari in plini. Vse solnčno površje je v nepopisljivo razburjenem stanju. Iz solнца švigajo namreč ob svojih časih velikanski plameni, ki časih s silno hitrostjo bruhnejo 50 000 milj visoko in še dalje. Ti plameni so tako zvane solnčne protuberance. Te protuberance padejo nazaj na solnce potem, ko so nekoliko ohlajene. Pege, ki je učinjajo ob tem padcu, so menda one praskotine na solnci, kojim pravimo „solnčne pege“. Vsi ti tu znamovani pojavi pa se izvrše velikokrat v malo urah; da, časih le v nekterih minutah. Velikanske so torej sile, ki delujejo na solnci. Niti senca proti tem pri-

kaznim na in ob solncu niso najstrašnejši ognjemetniki na zemlji; najhujši orkani in viharji, ki nas časih strašijo zemljane, niti senca ne nápram tem prikaznim ob žarečem solncu. — Umrlijivi človek, če opazuješ teh prikazni, strmi in strmeče preišljuj vsemogočnega Stvaritelja v svojih stvareh. Strašen dan bo, kaj ne, ko bo po evangeliji sv. Mateja (24. 15—35) to žareče solnce otemnelo in mesec ne bo dal več izposojene si svetlobe in bodo zvezde padale z neba in se bodo moči nebeške gibale. Dragi „Daničin“, bralec! Govorim ti s temi besedami, kaj ne, o koncu sveta. In ta konec bo — trosijo krivi proroki — letos enkrat jeseni. Ne boj se, verni bralec, teh časnikarskih prorokov in njihovih natvezanj. Svetopisemska beseda nam po malem tudi razkriva — do kedaj konca svetá biti ne more. Evangelij se mora poprej oznanovati po vsem svetu, in potem še le pride ta konec (Mat. 24. 14). — No, sv. vera se pa še ni oznanila po vsem svetu in kdo vé, kedaj se bo. Milijoni in milijoni so še, ki ne vedo nič o enem Bogu; koliko manj vedo torej o krščanstvu. — Ljubi bralec, bodi sicer pripravljen na prihod Gospodov — a konca sveta se pa še ne boj. Bajka o letošnjem koncu sveta je nastala le vsled tega, ker so zvezdogledi izračunili, da se prihodnje jesen približa zemlji neka zvezda-repatica. A takih zvezd repatic se nam zemljanom ni bati, ker niso iz kake trdne tvarine, ampak so podobne lahkim, svetlim meglicam. Ko tudi letos pride taka zvezda-meglica v naše ozračje, utegnili bi se videti ob slučajno jasni noči prav mnogo zvezdnih utrinkov-kakor smo jih že gledali neki večer pred kakimi desetimi ali petnajstletnimi leti. — Le pripravite se, bralci, da si jih pogledate takrat veselega srca in občudujoč to veličastno Božje stvarjenje.

Listek za razvedrovanje.

Premilostni gospod knežskof dr. Anton Bonaventura Jeglič je počastil s svojim obiskom ljudsko in dijaško kuhinjo četrtek dne 9 februarja. V imenu vodstva sta ga pozdravila g. Dreise in gospa Kosova. Imenom dijakov pa gimnazijec Novak. Premilostni je v svojem nagovoru povdarjal, kakó se trudijo gospodje in gospe, da bi pomagali ubožcem, zlasti dijakom. Vspodbujal je ves odbor, naj še nadalje izvršuje tako lepo dejansko ljubezen do bližnjega. Učence pa je k zahvalnosti bodril. — Nedeljo, 12. t. m., je mimogrede razveselil s svojim obiskom tudi gence nemškega reda. — Pustni vtorek, 14. t. m., popoldne se je udeležil slovesne predstave v uršulinskem samostanu.

Duhovske zadeve. kot je je donesel ljubljanski škofijski list št. 1. t. l., dne 30. jan., in jih „Danica“ še ni omenjala. Veleč. g. Val. Eržen, spovednik pri Uršulinkah v Ljubljani, je bil premeščen za podvodjo v bogoslovno semenišče, ter imenovan ob tej priliki kš. duhovnim svetnikom. Premeščena sta bila čč gg.: Ivan Smukavec z Blók v Horijul in Viljem Mlejnik iz Knežaka na Bloke. V začasni pokoj je stopil č. g. Anton Medved, kapelan v Trnovem v Ljubljani. Umril je preč. g. Rihard Frank, kanonik v Novem Mestu, dné 24. januarja, in č. g. Anton Brodnik, kedaj gimn. učitelj v Ljubljani, Zagrebu in v Kranji, 12. febr. t. l. v Leonišči. — N. v. m. p.